

7. Родинна педагогіка: Навчально-методичний посібник / А.А. Марушкевич, В.Г. Постовий, Т.Ф. Алексеєнко. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 215 с.

8. Співпраця вчителя з батьками / О.М. Коберник, Л.К. Мотрич. – К.: Науковий світ, 2002. – 86 с.

Кравченко Т.П.

викладач,

*Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди*

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ У СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ ДО ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я

Проблеми збереження і розвитку духовного й фізичного здоров'я старших підлітків набуває актуальності особливо в останні десятиліття. Оскільки сучасність ставить перед нами вимоги, що потребують переорієнтації змісту виховання та навчання підростаючого покоління, зміщення акцентів та створення умов для повноцінного, всебічного і гармонійного розвитку, як фізично так і духовно та соціально розвиненої особистості. Зумовлено це такими чинниками, як політичні та економічні проблеми країни, глобальна екологічна криза, зростання рівня захворюваності громадян, зниження працездатності. Зважаючи на це необхідно виховувати молодь яка б усвідомлювала, що здоров'я є основною та найважливішою цінністю людини. Та для цього необхідно сформувати у них ціннісне ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих його людей. Оскільки саме у підлітковому віці активно розвиваються та формуються особистісні цінності, закладається фундамент здорової особистості. Тому однією з актуальних проблем сьогодення являється вивчення та розкриття питання формування ціннісного ставлення у старших підлітків до власного здоров'я.

Отже, можемо констатувати, що сформованість ціннісних орієнтирів зростаючої особистості щодо збереження й покращення власного здоров'я стає важливою психолого-педагогічною проблемою у сучасному освітньому просторі держави. Відтак, актуалізуючи проблему цінностей Д. О. Леонт'єв обґрунтував своєрідну ієрархічну модель провідних цінностей, якими керується

людина, серед яких вихідними є саме безпосередні цінності етичного порядку (чесність, порядність, доброта, непримиренність до недоліків). Тоді цінності міжособистісного спілкування (вихованість, життєрадісність, чуйність) уже є наслідком оточуючого середовища і домінують особистостей як на рівні сім'ї, загальноосвітнього навчального закладу, так і на рівні суб'єкт-суб'єктної взаємодії у колі однокласників чи оточуючих [3].

Педагогами та психологами сучасності вивчаються умови, найбільш сприятливі для цілісного розвитку і формування як особистості підростаючого покоління, їх психічного та фізичного здоров'я В. А. Вишневський, Н. К. Смирнова, А. Ф. Талтигіна та ін. значна увага приділяється питанням зміцнення здоров'я та дотримання школярами здорового способу життя. Та не дивлячись на активну роботу науковців в цьому напрямку не всі аспекти даної проблеми досліджені та опрацьовані. Тому формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я, залишається актуальним та недостатньо дослідженим питанням сьогодення [1].

Цінності набувають особистісного значення, коли вони перетворюються у відповідні потреби та інтереси особистості. Особистісні цінності виступають основою діяльності і внутрішнього духовного життя кожної людини. Потреби розкривають ставлення особистості до дійсності. Вони характеризуються активністю, визначають характер психічних і соціальних умов діяльності особистості та виступають стимулом діяльності. Тому найголовнішою передумовою виховання ціннісного ставлення особистості до власного здоров'я є формування в школярів потреб в здоров'ї як в особистісній цінності [5].

Зокрема цю думку підтримує та розвиває І.В.Поташнюк він вважає, що потрібно виховувати особливе ставлення до здоров'я, яке виражається в осмисленні його цінності, а також у позитивно-емоційному прагненні до його зміцнення та вдосконалення. Ставлення до здоров'я як до цінності обумовлює формування ціннісної установки на зміцнення та вдосконалення особистого здоров'я, тобто включення особистості в оздоровчу діяльність [2].

Цінності як вказує Л. Татаренко представляють внутрішній світ особистості, і він у більшості випадків є відповідними чи схожим на систему цінностей суспільства в якому перебувають школярів. Ціннісні орієнтації особистості врівноважують поведінку, діяльність, вчинки особистості з загальноприйнятими цінностями суспільства [4].

Таким чином, аналіз літературних джерел показує, що поняття «цінності» у різних його проявах досить детально розглядалося і досліджувалося багатьма науковцями.

Хоч і вивчалось науковцями досить детально питання збереження і зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя. Однак й до цього часу більшість авторів по-різному трактують поняття «здоров'я», мають розбіжності у поглядах щодо його структури. Майже не дослідженим є ціннісний аспект ставлення до власного здоров'я та його формування у старших підлітків. А саме серед них найбільше поширюється алкоголізм, тютюнопаління, наркоманія і токсикоманія. А також, через перенавантаженість навчанням багато школярів також страждає від недостатньої фізичної активності, відсутності навичок організації навчання, активного дозвілля, правильного харчування.

Однак слід зазначити, що ми акцентуємо увагу на формуванні ціннісного ставлення до власного здоров'я саме старших підлітків, оскільки у ці роки відбувається не лише закладення фундаменту здоров'я, а й сприйняття певних норм та зразків поведінки, накопичення відповідних знань та вмінь, усвідомлення потреб та мотивів, визначення ціннісних орієнтацій, інтересів та уявлень.

Тому все рівно важливим напрямком роботи загальноосвітніх шкіл має бути виховання в старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я, оскільки саме це допоможе спрямувати учнів на правильну організацію власного життя, та сформує ціннісний апарат кожної особистості, збереже і зміцнить їхнє здоров'я, сприятиме гармонійному фізичному, психічному, духовному і соціальному розвитку функцій особистості кожного.

Список використаних джерел:

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник / Бех І.Д. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Закопайло С.А. Педагогічні основи виховання в юнаків 10-11 класів цінностей здорового способу життя: Автореферат дис. ... канд. пед. наук. 6 : спец. 13.00.07 / С.А. Закопайло – К., 2003. – 19 с.
3. Леонтьев Д.А. Методика изучения ценностных ориентаций / Дмитрий Алексеевич Леонтьев. – М.: Смысл, 1992. – 17 с., 13-14.
4. Магрламова К.Г. Виховання в учнів ціннісного ставлення до природи: Навчально-методичний посібник / Магрламова К.Г. – Дніпропетровськ: Вид. «Наука і освіта», 2008.
5. Солопчук Д.М. Формування здорового способу життя в школярів у позаурочній фізкультурно-спортивній роботі / Монографія. – Кам'янець-Подільський, 2009 – 175 с.